

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom podstawowy
dla klas 3 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 3 – ocena śródroczna

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. System wiedeński w Europie				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: kongres wiedeński, Święte Przymierze, risorgimento, karbonariusze, Młode Włochy, monarchia lipcowa, rewolucja przemysłowa, proletariatus, konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, komunizm, Wiosna Ludów - identyfikuje postacie Aleksandra I Romanowa, Fryderyka Wilhelma III Hohenzollerna, Franciszka I Habsburga, Ludwika Filipa, Adama Smitha, Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Ludwika Napoleona Bonaparte (Napoleona III), Franciszka Józefa I, Józefa Bema - wymienia państwa decydujące na kongresie wiedeńskim - wymienia najważniejsze cechy nowego ładu ustanowionego na kongresie wiedeńskim - wymienia państwa, które stanowiły trzon Świętego Przymierza - lokalizuje w czasie rewolucję lipcową we Francji (1830), Wiosnę Ludów (1848-1849) - wymienia państwa, w których w latach 20. i 30. XIX w. doszło do wystąpień rewolucyjnych - wyjaśnia, kto i dlaczego buntował się przeciwko systemowi wiedeńskiemu - wyjaśnia, dlaczego transport zyskał w XIX w. tak duże znaczenie - wymienia najważniejsze wynalazki pierwszej połowy XIX w. - wymienia skutki rewolucji przemysłowej - wymienia idee polityczne, które 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: zasada restauracji, zasada legitymizmu, zasada równowagi europejskiej, dekabryści, ruch filhellenistyczny, industrializacja, urbanizacja, społeczeństwo industrialne, burżuazja, socjalizm utopijny, związek zawodowy - lokalizuje w czasie kongres wiedeński (X 1814 – VI 1815), zawarcie Świętego Przymierza (IX 1815), powstanie dekabrystów (1825), powstanie niepodległej Grecji (1829), opatentowanie maszyny parowej (1769) i otwarcie pierwszej linii kolejowej (1825), <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848), rewolucję w Paryżu (II 1848), wybuch rewolucji w Wiedniu (III 1848), wybuch rewolucji w Berlinie (III 1848), wybuch Wiosny Ludów w państwach włoskich (III 1848), ogłoszenie cesarstwa we Francji (1852) - lokalizuje w przestrzeni państwa, które odgrywały najważniejszą rolę podczas kongresu wiedeńskiego - identyfikuje postacie: Klemensa Metternicha, Charlesa Talleyranda, Giuseppe Mazziniego, Mikołaja I, George’a Stephensona, Samuela Morse’a, Samuela Colta, Johna Stuarta Milla, Henri de Saint-Simona, Charles’a Fouriera, Roberta Owena, Lajosa Kossutha, Iwana Paskiewicza, Giuseppe Mazziniego, Ludwika Mierosławskiego, Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: system wiedeński, reakcja, „koncert mocarstw”, ruch burszów, Związek Północny, Związek Południowy, rewolucja agrarna, utylitaryzm, czartyści - lokalizuje w czasie: „sto dni” Napoleona (III - VI 1815), bitwę pod Waterloo (VI 1815), wybuch powstania Greków przeciwko Turcji (1821), bitwę pod Navarino (1827), powstanie belgijskie (1830), pierwszy morski rejs parowca (1813), założenie Niemieckiego Związku Celnego (1834), powstanie pierwszych związków zawodowych (1824), działalność czartystów w Anglii (1836-1848), powstanie węgierskie (III 1848 – X 1849), działalność parlamentu frankfurckiego (V 1848 – V 1849), wybranie Ludwika Napoleona Bonaparte prezydentem Francji (XII 1848), wybuch Wiosny Ludów w Państwie Kościelnym (II 1849), zamach stanu we Francji (1851) - lokalizuje w przestrzeni zmiany polityczne wywołane decyzjami kongresu wiedeńskiego - identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Filipa Buonarrotiego, Ottona Wittelsbacha, Karola X, Adolphe’a Thiersa, Wilhelma I, Leopolda I, Nicolasa Cugnota, Isaaca Singera, Françoisisa Chateaubrianda, Ludwika Filipa, Ferdynanda I Habsburga, Fryderyka Wilhelma IV - charakteryzuje zasady ustalone na 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: ludyści, falanster - lokalizuje w czasie: powstanie karbonariuszy we Włoszech (1820), powstanie Związku Południowego i Związku Północnego (1821), traktat w Adrianopolu (1829), konferencję w Londynie (1831), wystąpienia luddystów (1811–1813), zarząd ziemniaczaną w Europie (1845-1847), bitwę pod Custozzą (1848), objęcia tronu przez Franciszka Józefa I (XII 1848), bitwę pod Novarą (1849) - identyfikuje postacie: Neda Ludda, Josepha de Maistre’a, Louisa de Bonalda, Henryka Dembińskiego, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Franciszka Sznajde - wyjaśnia, jaki wpływ na losy Europy miały zasady polityczne ustanowione na kongresie wiedeńskim - wyjaśnia, jakie znaczenie miało Święte Przymierze dla utrzymania porządku wiedeńskiego - wyjaśnia, dlaczego utrzymano podział polityczny Niemiec i Włoch - przedstawia wpływ idei rewolucyjnych na losy Ameryki Południowej - przedstawia, w jaki sposób europejcy rewolucjoniści w pierwszej połowie XIX w. łączyli postulaty narodowe ze społecznymi - omawia przebieg walk o niepodległość Grecji - wyjaśnia wpływ eksplozji demograficznej na przemiany w rolnictwie i przemyśle - wyjaśnia, dlaczego rewolucja 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę, jaką podczas obrad kongresu wiedeńskiego odegrali Klemens Metternich i Charles Talleyrand - ocenia skutki polityczne decyzji podjętych na kongresie wiedeńskim - ocenia wpływ Świętego Przymierza na losy Europy po kongresie wiedeńskim - ocenia, z jakiego powodu europejskie mocarstwa zaangażowały się w konflikt z imperium osmańskim w sprawie greckiej - ocenia rolę państw Świętego Przymierza w tłumieniu ruchów rewolucyjnych w latach 20. i 30. XIX w. - ocenia skutki rewolucji przemysłowej wskazując przyniesione przez nią korzyści i straty - omawia wynalazki i odkrycia, które miały wpływ na rozwój kolei - ocenia skutki społeczne i polityczne, jakie wywołało pojawienie się nowych idei politycznych - ocenia wpływ działalności związków zawodowych i ruchów politycznych na sytuację społeczną grup pozbawionych wpływu na losy państwa - ocenia, które z przyczyn wybuchu Wiosny Ludów były wynikiem działań ówczesnych władców europejskich, a na które nie mieli oni żadnego wpływu - oceni trwałość reform i zmian ustrojowych wprowadzonych w czasie Wiosny Ludów

<p>zdołyły popularność w pierwszej połowie XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do wystąpień Wiosny Ludów - omawia przyczyny Wiosny Ludów - przedstawia skutki Wiosny Ludów 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cele zwołania kongresu wiedeńskiego - wyjaśnia, na czym polegał i czemu miał służyć system wiedeński - przedstawia podział ziem polskich przeprowadzony na kongresie wiedeńskim - przedstawia okoliczności i cele powstania Świętego Przymierza - lokalizuje w przestrzeni kraje, w których w latach 20. i 30. XIX w. doszło do wystąpień rewolucyjnych - przedstawia cele włoskiego ruchu odrodzenia narodowego - omawia przyczyny i skutki powstania dekabrystów - omawia przyczyny i przebieg rewolucji lipcowej we Francji - wymienia rejony Europy, w których rewolucja przemysłowa postępowała najszybciej - omawia rozwój komunikacji w pierwszej połowie XIX w. - wyjaśnia, w jaki sposób upowszechnienie kolei zmieniło życie mieszkańców Europy - omawia założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu - wyjaśnia, dlaczego konserwatyści byli przeciwni gwałtownym zmianom politycznym i społecznym - przedstawia położenie klasy robotniczej i jego wpływ na rozwój ruchu robotniczego - omawia cele, jakie stawiały przed sobą związki zawodowe - wymienia kraje europejskie, w których Wiosna Ludów przyniosła trwałe zmiany - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Wiosny Ludów we Francji - wymienia, które z wystąpień Wiosny Ludów były rewolucjami społecznymi, a które ruchami zjednoczeniowymi lub powstaniem narodowymi - omawia przebieg i skutki Wiosny Ludów w Austrii i na Węgrzech 	<p>kongresie wiedeńskim</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie Niemiec i Włoch - omawia zmiany na mapie politycznej Europy wywołane decyzjami kongresu wiedeńskiego - lokalizuje w przestrzeni kraje, w których doszło do interwencji armii państw Świętego Przymierza - charakteryzuje działalność włoskiego ruchu odrodzenia narodowego - omawia walkę Belgów o niepodległość - wyjaśnia związek między rewolucją agrarną i rewolucją przemysłową - wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój komunikacji miało wynalezienie maszyny parowej - przedstawia rozwój gospodarczy i przemiany w Stanach Zjednoczonych w czasie rewolucji przemysłowej - wyjaśnia, które grupy społeczne mogły być zainteresowane realizacją postulatów konserwatystów, liberałów oraz socjalistów i komunistów - omawia okoliczności, w jakich narodził się ruch robotniczy - omawia postulaty socjalizmu utopijnego i wyjaśnia, dlaczego były one niemożliwe do zrealizowania - wyjaśnia, dlaczego Wiosna Ludów we Francji nie przyniosła oczekiwanych rezultatów - wyjaśnia, dlaczego powstanie węgierskie w czasie Wiosny Ludów poniosło klęskę - omawia rolę parlamentu frankfurckiego w czasie Wiosny Ludów - opisuje przebieg i skutki Wiosny Ludów w państwach włoskich - przedstawia przebieg i skutki Wiosny Ludów w Prusach 	<p>przemysłowa wzbudziła ogromny sprzeciw społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym różniły się propozycje dotyczące sprawy robotniczej wysuwane przez związki zawodowe, czartystów i komunistów - przedstawia cele i skutki działalności czartystów - przedstawia powody, dla których konserwatyści krytykowali rewolucje i zmiany społeczne wprowadzane w pierwszej połowie XIX w. - przedstawia, jak zmieniała się sytuacja polityczna we Francji podczas Wiosny Ludów - wyjaśnia, na czym polegała postępowość reform II Republiki Francuskiej - omawia udział Polaków w europejskiej Wiosnie Ludów - wyjaśnia, dlaczego idee zjednoczenia Niemiec i Włoch w czasie Wiosny Ludów nie doczekały się realizacji 	
--	--	---	--	--

Rozdział II. Ziemie polskie w pierwszej połowie XIX stulecia

<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: Rzeczpospolita Krakowska, Wielkie Księstwo Poznańskie, Królestwo Polskie, opozycja legalna, opozycja nielegalna, noc listopadowa, Wielka Emigracja, rabacja, romantyzm - lokalizuje w przestrzeni podział ziem polskich na kongresie wiedeńskim - omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej - lokalizuje w czasie nadanie konstytucji Królestwu Polskiemu (1815), wybuch powstania listopadowego (29 XI 1830), powstanie listopadowe, początek Wiosny Ludów w Wielkopolsce (III 1848) - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Konstantego Romanowa, Adama Jerzego Czartoryskiego, Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Jakuba Szeli, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina - wymienia najważniejsze zagłębia przemysłowe w Królestwie Polskim - wymienia najważniejsze organizacje spiskowe działające w Królestwie Polskim - wymienia przyczyny wybuchu powstania listopadowego - wymienia represje, jakie spadły na Polaków w Królestwie Polskim po klęsce powstania listopadowego - wyjaśnia, dlaczego polską emigrację po powstaniu listopadowym nazwano wielką - wymienia stronnictwa polityczne Wielkiej Emigracji - lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galicyjską (II-III 1846) - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do rabacji galicyjskiej - omawia skutki Wiosny Ludów w Galicji - wymienia cechy romantyzmu - wyjaśnia, jakie wartości były najważniejsze dla twórców okresu romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: germanizacja, uwłaszczenie, ziemie zabrane, reforma regulacyjna, kaliszanie, cenzura przewencyjna, noc paskiewiczowska, katorga, emisariusz, wieszcz - lokalizuje w czasie: uwłaszczenie chłopów w zaborze pruskim (1816–1823), zniesienie pańszczyzny w Galicji (1848), powstanie Wolnomularstwa Narodowego (1819), powstanie Towarzystwa Patriotycznego (1821), powstanie Sprzysiężenia Podchorążych (1828), uznanie przez sejm powstania listopadowego za narodowe (18 XII 1830),), detronizację Mikołaja I (25 I 1831), wprowadzenie Statutu Organicznego (1832), powstanie Hôtelu Lambert (1831), Komitetu Narodowego Polskiego (1831), powstanie Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832), założenie Gromad Ludu Polskiego (1835), powstanie krakowskie (II 1846), likwidację Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), publikację <i>Ballad i romansów</i> Mickiewicza (1822) - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Franciszka I, Wilhelma III, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Adama Mickiewicza, Józefa Zajączka, Konstantego Romanowa, Adama Jerzego Czartoryskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Iwana Paskiewicza, Joachima Lelewela, Tadeusza Krępowieckiego, Szymona Konarskiego, Edwarda Dembowskiego, Ludwika Mierosławskiego, Cypriana Norwida, Aleksandra Fredry, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Moniuszki, Johanna Wolfganga Goethego, Ludwiga van Beethovena, - wyjaśnia, w jaki sposób funkcjonowała ograniczona autonomia w Wielkim Księstwie Poznańskim - przedstawia sposób zarządzania 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: sejm prowincjonalny, serwituty, mesjanizm - lokalizuje w czasie: nadanie konstytucji Rzeczypospolitej Krakowskiej (1818), powstanie Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), powstanie Banku Polskiego (1828), ogłoszenie Józefa Chłopickiego dyktatorem powstania (5 XII 1830), wybuch wojny z Rosją (II 1831), wprowadzenie stanu wojennego (1833), ogłoszenie <i>Wielkiego manifestu</i> Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1836), ugodę w Jarosławcu (IV 1848), kapitulację sił polskich w Wielkopolsce (V 1848), zniesienie pańszczyzny w Galicji (IV 1848), utworzenie Uniwersytetu Warszawskiego (1816), wprowadzenie obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825) - identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Flotwella, Wincentego i Bonawentury Niemojowskich, Waleriana Łukasińskiego, Seweryna Krzyżanowskiego, Maurycyego Mochnackiego, Joachima Lelewela, Iwana Dybicza, Ignacego Prądzyńskiego, Józefa Dwernickiego, Emilii Plater, Wiktora Heltmana, Karola Libelta, Walentego Stefańskiego, Henryka Kamińskiego, Edwarda Dembowskiego, Piotra Ściegiennego, Jana Tyssowskiego, Fryderyka Colomba Franza von Stadiona, Piotra Michałowskiego, Artura Grottgera, Andrzeja Towiańskiego, Friedricha Schillera, Stanisława Staszica, Juliana Ursyna Niemcewicza, Samuela Bogumiła Lindego - przedstawia sytuację społeczną w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim - wyjaśnia, co było przyczyną konfliktu między szlachtą i chłopami w Galicji - omawia ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej - omawia sytuację Polaków na ziemiach 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborem pruskim i austriackim - porównuje sytuację poszczególnych grup społeczeństwa polskiego pod zaborem pruskim i austriackim - ocenia, czy ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej sprzyjał rozwojowi kultury polskiej - lokalizuje w czasie: działalność Towarzystwa Filomatów (1817-1823), likwidację polskiego podziału administracyjnego (1837), wprowadzenie rosyjskiego kodeksu karnego (1847), utworzenie Komitetu Narodowego Emigracji Polskiej (1832), powstanie Młodej Polski (1834), założenie Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), powstanie Związku Narodu Polskiego (1839), powstania Związku Chłopskiego (1840-1844), utworzenie Związku Plebejuszy (1842), powołanie Centralizacji Poznańskiej (1844), pacyfikację Lwowa przez Austriaków (XI 1848), ufundowanie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817) - identyfikuje postacie: Tomasza Zana, Michała Radziwiłła, Konstantego Ordon, Stanisława Worcella, Seweryna Goszczyńskiego, Karola Levittoux, Leona Przyłuskiego, Wacława Zaleskiego, Seweryna Goszczyńskiego, Roberta Burnsa, Théodore'a Géricault, Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego - opisuje, jak zmieniały się nastroje Polaków względem carskiego panowania w Królestwie Polskim oraz wyjaśnia, czym te zmiany były spowodowane - omawia rolę sejmiku w powstaniu listopadowym - omawia działania Rządu Narodowego w czasie wojny polsko-rosyjskiej - przedstawia skutki klęski powstania 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, w którym zaborze sytuacja Polaków wyglądała najkorzystniej pod względem swobód politycznych - ocenia, jakie korzyści, a jakie problemy mogło przynieść Królestwu Polskiemu położenie na pograniczu trzech mocarstw - ocenia postawę przywódców powstania wobec problemu kontynuowania walki z zaborcą - ocenia wpływ decyzji sejmiku na przebieg powstania listopadowego - ocenia międzynarodową reakcję na powstanie listopadowe - ocenia znaczenie Wielkiej Emigracji dla podtrzymania walki o niepodległość Polski - ocenia wpływ Wiosny Ludów na kształtowanie się świadomości narodowej Polaków - lokalizuje w czasie i przestrzeni powstanie chochołowskie - ocenia rolę romantyzmu w kształtowaniu się polskiej świadomości narodowej
--	--	--	---	--

	<p>Galicją</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia ustrój Królestwa Polskiego ustanowiony w konstytucji z 1815 r. - wymienia instytucje, które według konstytucji z 1815 r. sprawowały w Królestwie Polskim władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą - omawia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i ich skutki - wymienia cele, jakie stawiała sobie opozycja legalna i nielegalna w Królestwie Polskim - wyjaśnia, co odróżniało opozycję legalną i nielegalną w Królestwie Polskim - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Grochowem (25 II 1831), bitwę pod Ostrołęką (26 V 1831), obronę Warszawy (6-8 IX 1831) - omawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania listopadowego - opisuje wydarzenia nocy listopadowej - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny z Rosją miały bitwy pod Grochowem i Ostrołęką - przedstawia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miały obrona i kapitulacja Warszawy - przedstawia przykłady polityki rusyfikacyjnej po powstaniu listopadowym - lokalizuje w przestrzeni kierunku emigracji polskiej w latach 1831–1832 - charakteryzuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji - wyjaśnia, w jaki sposób organizacje na emigracji utrzymywały kontakt z Polakami pod zaborami - omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego - przedstawia przebieg Wiosny Ludów w zaborze pruskim - omawia przebieg Wiosny Ludów w zaborze austriackim - wyjaśnia, dlaczego romantyzm był reakcją na klasycyzm - omawia osiągnięcia polskiej literatury 	<p>zabranych</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia proces uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim - wyjaśnia, dlaczego konstytucja Królestwa Polskiego należała do najbardziej liberalnych ustaw zasadniczych w Europie - omawia rozwój rolnictwa i przemysłu w Królestwie Polskim - wyjaśnia, kto należał do opozycji legalnej w Królestwie Polskim - omawia działalność opozycji nielegalnej w Królestwie Polskim - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Stoczkiem i Dobrem (II 1831), bitwy pod Warem i Dębem Wielkim (III 1831), bitwę pod Iganiami (IV 1831) - omawia postawy społeczeństwa polskiego wobec wybuchu powstania listopadowego - omawia przebieg wojny z Rosją - przedstawia przebieg powstania listopadowego poza granicami Królestwa Polskiego - omawia reakcje państw europejskich na wybuch powstania listopadowego - omawia polityczne następstwa wydania Statutu Organicznego - opisuje sytuację Polaków, którzy zdecydowali się na emigrację po powstaniu listopadowym - wyjaśnia, dlaczego mieszkańcy Królestwa Polskiego niechętnie odnosili się do działań spiskowych - wymienia organizacje spiskowe wskazując obszar ich działania - omawia plany powstańcze przygotowywane przy współdziałaniu emisariuszy TDP - wyjaśnia, dlaczego wystąpienia Wiosny Ludów w Poznaniu poniosły klęskę - wyjaśnia, jaką rolę odegrał mesjanizm w kształtowaniu się polskiej świadomości narodowej - przedstawia rolę Królestwa Polskiego jako centrum życia kulturalnego i oświatowego na ziemiach polskich w latach 1815-1830 	<p>listopadowego dla mieszkańców ziem zabranych oraz zaborów pruskiego i austriackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego chłopci w niewielkim stopniu poparli zryw powstańczy - wyjaśnia, dlaczego inaczej traktowały polskich emigrantów narody, a inaczej rządy państw Europy Zachodniej - porównuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji - wyjaśnia, w jaki sposób starano się upowszechnić sprawę narodową w najniższych warstwach społeczeństwa polskiego pod zaborami - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Miłosławiem (IV 1848), bitwę pod Sokołowem (V 1848) - wyjaśnia, dlaczego planowane na 1846 r. polskie powstanie narodowe w trzech zaborach miało w praktyce bardzo ograniczony zasięg - porównuje sytuację kultury i oświaty polskiej w poszczególnych zaborach w pierwszej połowie XIX w. 	
--	---	--	---	--

	romantycznej - wymienia instytucje polskiego życia kulturalnego i oświatowego na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w.			
Rozdział III. Europa i świat w drugiej połowie XIX wieku				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: zjednoczenie „krwią i żelazem”, kolonializm, imperializm, urbanizacja, demokratyzacja, emancypacja, pozytywizm, impresjonizm, secesja - lokalizuje w czasie: wojnę krymską (1853-1856), powstanie Królestwa Włoch (1861), ustanowienie Cesarstwa Niemieckiego (I 1871), wojnę secesyjną (1861–1865), przyznanie praw wyborczych kobietom w Polsce (1918) - identyfikuje postacie: Guseppe Garibaldi, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka, Abrahama Lincolna, Charlesa Darwina, Louisa Pasteura, Wilhelma Roentgena, Alberta Einsteina, Marii Skłodowskiej-Curie, Alexandra Grahama Bella, Thomasa Alvy Edisona, Émila Zoli, Honoré de Balzaca, Wiktora Hugo, Claude’a Moneta, Pabla Picassa - wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej - wymienia główne etapy jednoczenia Włoch - wyjaśnia, na czym miał polegać proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem” - wymienia wydarzenia, które składały się na proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem” - wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny secesyjnej miało ogłoszenie dekretu o zniesieniu niewolnictwa - wymienia przyczyny ekspansji kolonialnej - wymienia skutki ekspansji kolonialnej - wyjaśnia, dlaczego dochodziło do konfliktów kolonialnych 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: odwilż posewastopolska, risorgimento, Małych Niemiec, Wielkich Niemiec, Komuna Paryska, izolacjonizm, secesja, abolicjonizm, protektorat, dominium, darwinizm, socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm, scjentyzm, realizm, naturalizm - lokalizuje w czasie: wojnę koalicji francusko-sardyńskiej z Austrią (1859), przyłączenie Wenecji do Włoch (1866), przyłączenie Rzymu do Włoch (1870), wojnę koalicji prusko-austriackiej z Danią (1864), wojnę prusko-austriacką (1866), utworzenie Związku Północnoniemieckiego (1867), wojnę francusko-pruską (1870), pokój we Frankfurcie (V 1871), Komunę Paryską (III – V 1871), wybór Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), zniesienie niewolnictwa w USA (1863), I wojnę opiumową (1839–1841), początek reformy Meiji (1868), otwarcie Kanału Sueskiego (1869), ogłoszenie teorii ewolucji Darwina (1859), wynalezienie telefonu (1876), odkrycie promieni Roentgena (1895), odkrycie polonu i radu (1898), przyznanie powszechnego prawa wyborczego we Francji (1848), ogłoszenie Encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: wyprawę „tysiąca czerwonych koszul” (1860), bitwę pod Gettysburgiem (1863) - identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I Hohenzollerna, Napoleona III, Ulyssesa Granta, Williama Shermana, Roberta Lee, Zygmunta Freuda, Dmitrija Mendelejewa, Karola Olszewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: panslawizm, półkolonia, antyseptyka, rewizjonizm (reformizm), anarchizm, syjonizm, sufrażystki, feminizm, historyzm, postimpresjonizm, symbolizm, kubizm, idea olimpizmu, skauting - lokalizuje w czasie: powstania w Toskanii, Modenie, Parmie pierwszą konwencję genewską (1864), powstanie Czerwonego Krzyża (1864), utworzenie Niemieckiego Związku Celnego (1834), powstanie Austro-Węgier (1867), ogłoszenie doktryny Monroego (1823), powstanie Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861), powstanie sipajów (1857–1859), powstanie bokserów (1899–1901), I wojnę burską (1880–1881), II wojnę burską (1899–1902), pierwsze wręczenie Nagrody Nobla (1901), pierwszy lot samolotem (1903), powstanie I Międzynarodówki (1864), powstanie II Międzynarodówki (1889) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Sadową (1866), oblężenie Sedanu i Metz (1870), zdobycie Sewastopola (1855), atak na Fort Sumter (1861) - lokalizuje w przestrzeni: etapy jednoczenia Włoch, etapy jednoczenia Niemiec, rozwój terytorialny USA w XIX w. - identyfikuje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II, Jeana Henriego Dunanta, Giuseppe Verdiego, Helmutha von Moltke, Franciszka Józefa I, Jamesa Monroego, Jeffersona Davisa, Johna Browna, Cecila Johna Rhodesa, Mutsuhito, Ferdinanda de Lessepsa, Augusta Comte’a, Gregora Mendla, Iwana Pawłowa, Roberta Kocha, Heinricha Hertza, Maxa Plancka, Pierre’a Curie, Ernsta von Siemensa, Carla Benza, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesla, Eduarda 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: pokój w Paryżu (1856), pokój w Pradze (1866), otwarcie Japonii (1854), konferencję berlińską (1884–1885), powstanie Mahdiego (1881–1899), aneksję Hawajów przez USA (1898), pierwszą Wystawę Światową (1851), opracowanie układu okresowego pierwiastków (1869), opracowanie szczepionki przeciw wściekliznie (1885), powstanie wieży Eiffla (1889), powstanie brytyjskiej Partii Pracy (1900) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) - wyjaśnia, dlaczego wojna krymska może być uważana za koniec porządku wiedeńskiego - wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch można nazwać procesem oddolnym - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Francja w procesie jednoczenia Włoch - porównuje koncepcje zjednoczenia Włoch proponowane przez Giuseppe Garibaldi i Camilla Cavoura - identyfikuje postacie: Pierre’a Proudhona, Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina, Louisa Adolphe’a Thiersa, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego, Jeana Bernarda Foucaulta, Jamesa Maxwella, Ernesta Rutherforda, Antoine’a Henriego Becquerela, Louisa Blériota, Marka Twaina, Jacka Londona, Carla Collodiego, Edmonda de Amicisa, Berthe Morisot, Camille Claudel, Georges’a Braque’a, Pierre’a de Coubertina, Roberta Baden-Powella - wyjaśnia, jakie znaczenie dla układu sił w Europie miało powstanie Cesarstwa Niemieckiego - wyjaśnia, na czym polegało 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w jednoczeniu państwa włoskiego - ocenia politykę zjednoczeniową Ottona von Bismarcka - omawia różnice i podobieństwa w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec - ocenia, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna - omawia nowatorskie rozwiązania techniczne zastosowane w czasie wojny secesyjnej - ocenia postawy kolonizatorów wobec rdzennej ludności Afryki - ocenia skutki ekspansji kolonialnej w Afryce i Azji - ocenia znaczenie XIX-wiecznego kolonializmu dla metropolii i państw kolonizowanych - ocenia wpływ postępu technicznego na życie codzienne - ocenia skutki demokratyzacji ustrojowej na przykładzie Wielkiej Brytanii - opisuje proces przemian ustrojowych we Francji w drugiej połowie XIX w. - ocenia, jakie znaczenie miał wzrost popularności kultury fizycznej w XIX w.

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wynalazki techniczne przełomu XIX i XX w. - wymienia nowe ideologie i ruchy społeczne, które powstały w pierwszej połowie XIX w. - wymienia postulaty ruchu emancypacyjnego kobiet - wymienia cechy charakterystyczne pozytywizmu - wymienia cechy kultury masowej 	<p>Zygmunta Wróblewskiego, Guglielma Marconiego, Aleksandra Popowa, Orvilla i Wilbura Wrightów, Henry’ego Forda, Leona XIII, Augusta Comte’a, Fiodora Dostojewskiego, Augusta Renoira, Vincenta van Gogha, Augusta Rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką rolę w procesie jednoczenia Włoch odegrał Piemont - opisuje proces jednoczenia Włoch - przedstawia przyczyny i skutki wojny Austrii z Prusami - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej - wyjaśnia, jaki wpływ na gospodarkę i społeczeństwo miała migracja z Europy - omawia kwestię niewolnictwa i jej wpływ na konflikt między Północą a Południem - wyjaśnia, na czym polegała polityka izolacjonizmu - lokalizuje w przestrzeni zasięg imperiów kolonialnych mocarstw europejskich w Afryce i Azji - omawia ekonomiczne, polityczne, militarne, społeczne i kulturowe przyczyny ekspansji kolonialnej - wyjaśnia, dlaczego Japonia w przeciwieństwie do Chin nie uległa kolonizacji - wyjaśnia, jakie znaczenie miał Kanał Sueski dla polityki kolonialnej i imperialnej w XIX w. - wymienia przykłady konfliktów kolonialnych - wyjaśnia, jakie skutki miał wszechstronny rozwój nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. - wyjaśnia, jaki wpływ miały wynalazki na rozwój komunikacji - wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miały odkrycia naukowe drugiej połowy XIX i początków XX w. - omawia postulaty ideologii socjaldemokratycznej - przedstawia okoliczności powstania ruchu robotniczego 	<p>Bernsteina, Charlesa Dickensa, Lwa Tołstoja, Antona Czechowa, Josepha Conrada, Édouarda Maneta, Paula Gauguina, Paula Cézanne’a, Augusta i Louisa Lumière, Gustawa Klimta</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przebieg wojny krymskiej - przedstawia okoliczności powstania Czerwonego Krzyża - omawia politykę prowadzoną przez rząd Camilla Cavoura - przedstawia proces budowania potęgi gospodarczej i politycznej Prus w XIX w. - omawia przyczyny i skutki wojny Prus i Austrii z Danią - wyjaśnia, jakie następstwa miała wojna prusko-austriacka dla każdej ze stron - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku Komuny Paryskiej - wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja Austrii i Prus w procesie jednoczenia państw niemieckich - przedstawia sytuację społeczną w USA w pierwszej połowie XIX w. - omawia skutki ekspansji terytorialnej Stanów Zjednoczonych - omawia przebieg wojny secesyjnej - opisuje proces kolonizacji Afryki przez Wielką Brytanię, Niemcy i Włochy - omawia politykę mocarstw europejskich wobec Chin - wymienia osiągnięcia naukowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i ścisłych - omawia zmiany w medycynie i higienie przełomu XIX i XX w. - omawia wpływ przemian cywilizacyjnych na zmiany ludnościowe na przełomie XIX i XX w. - przedstawia wkład Polaków w rozwój nauki na przełomie XIX i XX w. - wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji ustrojowej - wyjaśnia, jaką rolę w ruchu robotniczym miała odgrywać I i II Międzynarodówka - wyjaśnia, jakie skutki miała 	<p>rewolucyjne znaczenie Komuny Paryskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec można nazwać procesem odgórnym - omawia rolę polityczną USA w obu Amerykach - porównuje potencjał gospodarczy, społeczny i polityczny obu stron konfliktu w wojnie secesyjnej - przedstawia sytuację rdzennej ludności Stanów Zjednoczonych w XIX w. - omawia polityczne, gospodarcze i społeczne skutki wojny secesyjnej - omawia przykłady zbrodni kolonizatorów w Afryce - omawia przykłady oporu rdzennych ludów Afryki i Azji wobec kolonizatorów - omawia proces kolonizacji Indochin - wyjaśnia, jaki wpływ miały wynalazki na rozwój technologii produkcji - opisuje, jakie były przyczyny i skutki wzrostu liczby ludności w Europie i na świecie - omawia skutki rozłamu w ruchu robotniczym po rozwiązaniu I Międzynarodówki - wyjaśnia, jakie postulaty dzieliły anarchistów od socjalistów - opisuje proces demokratyzacji ustrojowej Wielkiej Brytanii - przedstawia, jak zmieniło się podejście XIX-wiecznego społeczeństwa do sposobów spędzania wolnego czasu przez dorosłych i młodzież 	
---	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady partii politycznych, związanych z ruchem robotniczym - przedstawia założenia ideologiczne chrześcijańskiej demokracji - omawia podstawy ideologiczne nacjonalizmu - wskazuje przykłady działań na rzecz równouprawnienia kobiet - wymienia cechy charakterystyczne scjentyzmu - wymienia nowe nurty w sztuce drugiej połowy XIX i początków XX w. - wyjaśnia, jakie zjawiska i procesy wpłynęły na rozwój kultury masowej 	<ul style="list-style-type: none"> radykalizacja ideologii nacjonalistycznej - omawia problematykę literatury pozytywistycznej - charakteryzuje sztukę i architekturę drugiej połowy XIX i początków XX w. - wyjaśnia, dlaczego impresjonizm stanowił przezwrot w XIX-wiecznym malarstwie europejskim 		
--	--	---	--	--

Klasa 3 – ocena roczna

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział IV. Ziemie polskie w drugiej połowie XIX wieku				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: polskie państwo podziemne, pozytywizm warszawski, germanizacja, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska (modernizm) - lokalizuje w czasie: wybuch powstania styczniowego, ogłoszenie manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), objęcie władzy nad powstaniem przez Romualda Traugutta (X 1863), początek strajku dzieci polskich we Wrześni (1901), powstanie Polskiej Macierzy Szkolnej (1905), rewolucje socjalistyczną (1905–1907), pozytywizm w kulturze polskiej (1864–1890), okres Młodej Polski w kulturze polskiej (1890–1918) - identyfikuje postacie: Romualda Traugutta, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: „biali”, „czerwoni”, branka, noc apuchtinowska, lojalizm, trójlojalizm, Kulturkampf, rugi pruskie, asymilacja, solidaryzm narodowy, malarstwo historyczne - lokalizuje w czasie: brankę (14/15 I 1863), wydanie ukazu o uwłaszczeniu (1864), śmierć Romualda Traugutta (VIII 1864), wprowadzenie urzędu generał-gubernatora (1874), początek nocy apuchtinowskiej (1879), Kulturkampf (1871–1878), powstanie Komisji Kolonizacyjnej (1886), rugi pruskie (1885–1890), powstanie Hakaty (1894), otwarcie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej (1845), wynalezienia lampy naftowej (1853), działalność Wielkiego Proletariatu (1882–1885), powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), powstanie Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: odwilż posewastopolska, tajne komplety, stańczycy, syjoniści, serwituty, warszawska i krakowska szkoła historyczna, etnografia - lokalizuje w czasie: manifestację na placu Zamkowym (IV 1861), powołanie Rządu Cywilnego (VI 1862), podpisanie konwencji Alvenslebena (II 1863), powstanie Rządu Narodowego (V 1863), utworzenie Komitetu Urządzącego (1864), wprowadzenie j. rosyjskiego jako urzędowego (1866), likwidację Banku Polskiego (1885), założenie Uniwersytetu Latającego (1885), likwidację Szkoły Głównej (1869), wprowadzenie j. niemieckiego jako urzędowego w zaborze pruskim (1876), nadanie Galicji autonomii (1867), uchwalenie noweli osadniczej (1904), strajk szkolny w Wielkopolsce 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: wiryliści, litwacy, sztetl, jidysz, Haskala, neoromantyzm, bohema (cyganeria) - lokalizuje w czasie: wprowadzenie stanu wojennego (X 1861), powstanie Komitetu Miejskiego (X 1861), powstanie Dyrekcji krajowej (XII 1861), powstanie zabajkalskie (1866), rozpoczęcie likwidacji Kościoła unickiego (1875), powstanie Zjednoczenia Emigracji Polskiej (1866), powstanie Towarzystwa Przyjaciół Wzajemnego Pouczania się i Opieki nad Dziećmi „Warta” (1894), rozłam w Polskiej Partii Socjalistycznej (1906), rozłam w Polskim Stronnictwie Ludowym (1913) - identyfikuje postacie: Francesca Nulla, François de Rochebrune’a, Andrieja Potebni, Józefa Haukego-Bosaka, Stanisława Brzóska, Aleksandra 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia stosunek opinii międzynarodowej do powstania styczniowego - omawia przebieg i skutki wydarzeń związanych z powstaniem styczniowym w swoim regionie - ocenia postawy Polaków wobec zaborców po powstaniu styczniowym - ocenia postawy Polaków wobec germanizacji - ocenia rolę Galicji jako ostoi polskiego życia narodowego - wyjaśnia, dlaczego Galicję nazywano polskim Piemontem - ocenia znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego - ocenia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich - ocenia wkład twórców okresu pozytywizmu i Młodej Polski w rozwój kultury narodowej

<p>Wincentego Witosa, Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki, Marii Skłodowskiej-Curie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny powstania styczniowego - omawia przyczyny upadku powstania - wymienia represje władzy carskiej wobec polskiego szkolnictwa - wymienia decyzje władz pruskich zmierzające do germanizacji szkolnictwa - wymienia działania Polaków, które były przykładem walki z germanizacją - wymienia instytucje życia politycznego, społecznego i kulturalnego, które były przejawem autonomii galicyjskiej - wymienia cechy charakterystyczne pracy organicznej i pracy u podstaw - przedstawia przykłady działań w zakresie pracy organicznej i pracy u podstaw we wszystkich trzech zaborach - wymienia polskie partie polityczne reprezentujące ruch socjalistyczny, ludowy i narodowy - omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich - wymienia przykłady dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc” 	<p>powstanie Ligi Narodowej (1893), powstanie Stronnictwa Ludowego (1895), założenie Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903), krwawą niedzielę w Petersburgu (22 I 1905), strajki szkolne na ziemiach polskich (1905–1908), Nagrodę Nobla z fizyki dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903), Literacką Nagrodę Nobla dla Henryka Sienkiewicza (1905), Nagrodę Nobla z chemii dla Marii Skłodowskiej-Curie (1911)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni tereny, które były objęte działaniami polskich partyzantów - identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Ludwika Mierosławskiego, Stefana Bobrowskiego, Mariana Langiewicza, Mieczysława Ledóchowskiego, Piotra Wawrzyniaka, Ignacego Łukasiewicza, Elizy Orzeszkowej, Ludwika Waryńskiego, Bolesława Limanowskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego, Wojciecha Korfańtego, Mikołaja II, Elizy Orzeszkowej, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta, Stanisława Wyspiańskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - omawia poglądy „białych” i „czerwonych” na kwestię niepodległości Polski - wymienia wydarzenia, które miały wpływ na upadek powstania styczniowego - przedstawia okoliczności wybuchu powstania styczniowego - przedstawia postulaty ogłoszone w Manifeście Tymczasowego Rządu Narodowego - charakteryzuje przebieg walk powstańczych - przedstawia okoliczności upadku powstania styczniowego - wyjaśnia, jakie znaczenie miało powstanie styczniowe dla walk 	<p>(1906), ustawę kagańcową (1908), ustawę wyłączeniową (1908), wprowadzenia j. polskiego jako urzędowego w Galicji (1859), powołanie Sejmu Krajowego (1861), powstanie Rady Szkolnej Krajowej (1867), zniesienie granicy celnej między Rosją a Królestwem Polskim (1851), utworzenie Ligi Polskiej (1887), powstanie Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (1897), powstanie robotnicze w Łodzi (VI 1905)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Leopolda Kronenberga, Jarosława Dąbrowskiego, Zygmunta Padlewskiego, Zygmunta Felińskiego, Teodora Berga, Michaiła Murawjowa, Władysława Czartoryskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Jadwigę Szczawińską-Dawidową, Ferdynanda Hansemanna, Hermanna Kennemanna, Henryka Tiedemanna, Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Józefa Szujskiego, Stanisława Tarnowskiego, Dezyderego Chłapowskiego, Karola Marcinkowskiego Franciszka Stefczyka, Narcyzy Żmichowskiej, Piotra Wawrzyniaka, Ludwika Kulczyckiego, Juliana Marchlewskiego, Róży Luksemburg, Zygmunta Balickiego, Stanisława Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów, Aleksandra Świętochowskiego, Marii Konopnickiej, Adama Asnyka, Juliusza i Wojciecha Kossaków, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprowicza, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Gabrieli Zapolskiej, Stanisława Witkiewicza, Jacka Malczewskiego, Leon Wyczółkowskiego, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Heleny Modrzejewskiej, Zygmunta Wróblewskiego, Karola Olszewskiego, Kazimierza Funka, Edmunda Biernackiego, Wacława Sierpińskiego 	<p>Waszkowskiego, Floriana Stablewskiego, Anieli Tułodzieckiej, Floriana Ceynowy, Hieronima Derdowskiego, Walentego Barczewskiego, Antoniego Wolszlegiera, Jana Liszewskiego, Wojciecha Kętrzyńskiego, Karola Miarki, Franciszka Smolki, Kazimierza Grocholskiego, Gustawa Potworowskiego, Andrzeja Zamoyskiego, Ludwika Zamenhafa, Aleksandra Sulkiewicza, Aleksandra Malinowskiego, Jana Ludwika Popławskiego, Zygmunta Miłkowskiego, Karola Lewakowskiego, Jana Stapińskiego, Juliana Ochorowicza, Michała Bobrzyńskiego, Józefa Szujskiego, Tadeusza Korzona, Władysława Smoleńskiego, Artura Górskiego, Tadeusza Micińskiego, Mieczysława Karłowicza, Feliksa Nowowiejskiego, Karola Szymanowskiego, Edmunda Strzeleckiego, Ernesta Malinowskiego, Ignacego Domeyki, Jana Czerskiego, Benedykta Dybowskiego, Rudolfa Modrzejewskiego, Bronisława Piłsudskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Jana Szczepanika, Oskara Kolberga</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co miało wpływ na odzyskanie idei niepodległościowych na przełomie lat 50. i 60. XIX w. - wyjaśnia wpływ polityki Aleksandra Wielopolskiego na radykalizację nastrojów w Królestwie Polskim - porównuje i ocenia programy „białych” i „czerwonych” - wyjaśnia, kto i dlaczego poparł lub potępił powstanie styczniowe - wyjaśnia, dlaczego stanowisko pozytywistów warszawskich było bardziej popularne od postawy trójjajalistycznej - omawia położenie Kościoła katolickiego i unickiego po powstaniu styczniowym - omawia działalność Polaków walczących o polskość Warmii, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wkład polskich naukowców w rozwój państw amerykańskich i badania nad środowiskiem przyrodniczym Syberii
---	---	--	--	--

	<p>Polaków o niepodległość</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia represje wobec uczestników powstania - charakteryzuje represje wobec Królestwa Polskiego - omawia politykę kulturkampfu w zaborze pruskim - wyjaśnia, w jaki sposób władze pruskie walczyły z polskością w sferze ekonomicznej - omawia postawy Polaków wobec germanizacji szkolnictwa i życia gospodarczego - przedstawia okoliczności wprowadzenia autonomii w Galicji - omawia kierunki rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim - wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą i społeczną odgrywał okręg łódzki - przedstawia postulaty i działania polskich emancypantek - wymienia postulaty programowe polskiego ruchu socjalistycznego, ludowego i narodowego - wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu rewolucji 1905-1907 w Rosji i na ziemiach polskich - omawia problematykę polskiej literatury pozytywistycznej - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała historia w polskiej kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia politykę Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim - wyjaśnia, co dla mieszkańców Królestwa Polskiego przyniosła odwilż posewastopolska - omawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego - przedstawia, jaki sposób rozwiązania sprawy chłopskiej zaproponowano w Manifeście Tymczasowego Rządu Narodowego - wyjaśnia, do kogo Tymczasowy Rząd Narodowy apelował o wspólną walkę przeciwko zaborcy - omawia sposób organizacji i funkcjonowania polskiego państwa podziemnego- omawia rolę, jaką odegrał Romuald Traugutt w powstaniu styczniowym - wyjaśnia, w jaki sposób Polacy wyrażali postawę opozycyjną wobec polityki władz zaborczych po powstaniu styczniowym - wyjaśnia, w jaki sposób represje popowstaniowe wpłynęły na życie Polaków pod zaborem rosyjskim- omawia postawy Polaków wobec rosyjskich represji po upadku powstania styczniowego - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Hakata - wyjaśnia, dlaczego walkę Polaków z germanizacją w zaborze pruskim nazywa się najdłuższą wojną nowoczesnej Europy - przedstawia poglądy konserwatystów krakowskich zwanych stańczykami - charakteryzuje przemiany w rolnictwie na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - opisuje rozwój przemysłu w zaborze pruskim i austriackim - omawia przyczyny i skutki asymilacji Żydów - wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany gospodarcze oraz społeczne i narodowe na polskiej wsi miało uwłaszczenie - omawia proces budowania polskiego ruchu narodowego 	<p>Mazur, Górnego Śląska i Pomorza Gdańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny łagodzenia polityki władz zaborczych wobec Polaków w Galicji - porównuje rozwój rolnictwa we wszystkich trzech zaborach - charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - opisuje położenie mniejszości żydowskiej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - porównuje cele i założenia programowe PPS i SDKPiL - omawia rozwój partii socjalistycznych, narodowych i ludowych na ziemiach polskich - lokalizuje w przestrzeni ośrodki wystąpień robotniczych w okresie rewolucji z lat 1905–1907 - porównuje poglądy krakowskiej i warszawskiej szkoły historycznej - omawia dorobek polskich naukowców działających w drugiej połowie XIX i na początku XX w 	
--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności powstania ruchu ludowego - przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich - przedstawia cele strajków szkolnych w latach 1905–1908 - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała inteligencja w okresie pozytywizmu - omawia cechy charakterystyczne literatury i sztuki okresu Młodej Polski 		
Rozdział V. I wojna światowa				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: trójprzymierze, trójporozumieniem (ententa), wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, rewolucja lutowa, rewolucja październikowa, nieograniczona wojna podwodna, Legiony Polskie - lokalizuje w czasie: wojnę japońsko-rosyjską (1904–1905), wybuch I wojny światowej (28 VII 1914), wybuch rewolucji lutowej (III 1917), wybuch rewolucji październikowej (6/7 XI 1917), przystąpienie USA do wojny (IV 1917), rozejm w Compiègne i zakończenie I wojny światowej (11 XI 1919), sformowanie Legionów Polskich (VIII 1914), wydanie Manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), orędzie Thomasa Woodrowa Wilsona (8 I 1918), traktat wersalski (28 VI 1919) - lokalizuje w przestrzeni państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia - wyjaśnia, dlaczego ukształtowały się trójprzymierze i trójporozumienie - lokalizuje w czasie i przestrzeni zamach na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda - wyjaśnia, na czym polegał plan wojny błyskawicznej - charakteryzuje sposób prowadzenia wojny pozycyjnej - identyfikuje postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina, Thomasa Woodrowa Wilsona, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego - omawia skutki rewolucji październikowej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: belle epoque, państwa centralne, kocioł bałkański, wojna manewrowa, dwuwładza, bolszewicy, dyktatura proletariatu, kryzys przysięgowy, Błękitna Armia, mały traktat wersalski - lokalizuje w czasie: zawarcie trójprzymierza (1882), powstanie ententy (1904), I wojnę bałkańską (1912–1913), II wojnę bałkańską (1913), zamach w Sarajewie (VI 1914), bitwę nad Marną (IX 1914), wystąpienia Włoch z trójprzymierza (1915), bitwę pod Verdun (II-XII 1916), bitwę nad Sommą (VII-XI 1917), powołanie Rządu Tymczasowego (III 1917), podpisanie pokoju brzeskiego (3 III 1918), wojnę domową w Rosji (1919–1920), rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1915), pokój brzeski (3 III 1918), rewolucję listopadową w Niemczech (XI 1918 – IV 1919), wymarsz Kompanii Kadrowej (VIII 1914), sformowanie Błękitnej Armii (VI 1917), kryzys przysięgowy (VII 1917), konferencję pokojową w Paryżu (18 I 1919–21 I 1920) - identyfikuje postacie: Wilhelma II, Franciszka Ferdynanda Habsburga, Alfreda von Schlieffena, Aleksandra Kiereńskiego, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Karola I Habsburga, Józefa Hallera, Franciszka Józefa - omawia proces tworzenia się bloków polityczno-militarnych przez I wojnę światową 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: tezy kwietniowe, Mitteleuropa, bająńczycy - lokalizuje w czasie: zawiązanie sojuszu Francji z Rosją (1892), zdobycie Port Artur przez Japonię (1905), bitwę pod Cuszimą (1905), przyłączenie się Rosji do ententy (1907), aneksję Bośni przez Austro-Węgry (1908), abdykację Mikołaja II (III 1917), ogłoszenie tez kwietniowych (IV 1917), uchwalenie konstytucji rosyjskiej (VII 1918), egzekucję rodziny carskiej (VII 1918), kapitulację Austro-Węgier (3 XI 1918), powstanie bająńczyków (VIII 1914), powstanie Polskiej Organizacji Wojskowej (X 1914), odezwę księcia Mikołaja (VIII 1914), odezwę Mikołaja II (XII 1916) - lokalizuje w przestrzeni państwa, które na skutek wojen bałkańskich uzyskały największe zdobycze terytorialne - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny rosyjsko-japońskiej - wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń na początku XX w. - przedstawia skutki wojen bałkańskich - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Gallipoli (1915-1916), bitwę pod Gorlicami (1915), II bitwę nad Marną (VIII 1918), bitwę pod Limanową (XII 1914) - lokalizuje w przestrzeni państwa, które uczestniczyły w wojnie po stronie państw centralnych lub ententy - identyfikuje postacie: Ferdynanda Focha, Paula von Hindenburga, Grigorija Rasputina, Edwarda Rydza-Śmigłego, Aleksandra Kakowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: Weltpolitik, mienszewicy, eserowcy, kadeci - charakteryzuje międzynarodowy układ sił na przełomie XIX i XX w. - wyjaśnia, jakie skutki miało prowadzenie Weltpolitik przez Niemcy - wyjaśnia, jak polityka Niemiec na przełomie XIX i XX w. wpłynęła na światowy układ sił - opisuje sytuację na Bałkanach na początku XX w. - lokalizuje w czasie: przystąpienie Japonii do wojny po stronie ententy (1914), przystąpienie Turcji do wojny po stronie państw centralnych (1914), przystąpienie Bułgarii do wojny po stronie państw centralnych (1915), przystąpienie Rumunii do wojny po stronie ententy (1916), przystąpienie Grecji do wojny po stronie ententy (1917), wysłanie depeszy Zimmermanna (I 1917), powstanie Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912), powstanie Centralnego Komitetu Narodowego (VII 1914), powstanie Naczelnego Komitetu Narodowego (VIII 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego (XI 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917), powołanie Tymczasowej Rady Stanu (I 1917), powołanie rządu Jana Kucharzewskiego (XI 1917) - identyfikuje postacie: Gawriło Principa, Jurija Martowa, Wiktora Czernowa, Pawła Miłukowa, Antona 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ sytuacji na Bałkanach na wybuch konfliktu światowego - ocenia skuteczność wojny pozycyjnej i manewrowej - ocenia metody stosowane przez bolszewików w celu umocnienia swojej władzy - omawia wpływ rewolucji rosyjskich na układ sił w Europie podczas I wojny światowej - ocenia polityczne, ekonomiczne i społeczne skutki I wojny światowej - ocenia wpływ sposobów prowadzenia działań zbrojnych na totalny charakter I wojny światowej - ocenia, jakie znaczenie dla Polaków mogła mieć walka w wojnie toczonej przez zaborców - ocenia, czy polskie jednostki wojskowe walczące w czasie I wojny światowej spełniły pokładane w nich nadzieje - ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla narodu polskiego - ocenia rolę, jaką w propagowaniu sprawy polskiej w latach 1914–1919 odegrał Ignacy Jan Paderewski

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia założenia planu pokojowego Thomasa Woodrowa Wilsona - omawia postanowienia rozejmu w Compiègne - wyjaśnia, jakie były zasługi Józefa Piłsudskiego dla tworzenia polskich formacji wojskowych w czasie I wojny światowej - wymienia polskie formacje wojskowe walczące po stronie państw centralnych i ententy - wymienia postanowienia Aktu 5 listopada - wyjaśnia, dlaczego plan pokojowy prezydenta T. W. Wilsona miał przełomowe znaczenie dla sprawy polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cele, które skłaniały mocarstwa europejskie do zwierania sojuszy - wyjaśnia, dlaczego sytuację na Bałkanach nazywano „kotłem bałkańskim” - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwę pod Rokitną (VI 1915), bitwę pod Kostiuchnówką (VII 1917), bitwę pod Kaniowem (V 1918) - wyjaśnia, na czym polegał tzw. efekt domina w przypadku wybuchu I wojny światowej - omawia okoliczności, w jakich załamał się niemiecki plan wojny błyskawicznej - wyjaśnia, na czym polegała wojna manewrowa - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej - charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji - wyjaśnia, jaką rolę odegrał Włodzimierz Lenin w czasie rewolucji rosyjskich - wyjaśnia, dlaczego Rosja po rewolucji stała się państwem totalitarnym - wyjaśnia okoliczności i skutki zawarcia pokoju w Brześciu - przedstawia skutki polityczne, gospodarcze i społeczne Wielkiej Wojny - omawia polityczne koncepcje niepodległościowe w Galicji i Królestwie Polskim - przedstawia skutki kryzysu przysięgowego - wymienia dokumenty dotyczące sprawy polskiej wydawane przez państwa centralne i państwa ententy prawne - przedstawia postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski 	<ul style="list-style-type: none"> Józefa Ostrowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Jana Kucharzewskiego - omawia polityczne konsekwencje zamachu w Sarajewie - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim - omawia przebieg działań wojennych na froncie zachodnim i wschodnim - wymienia kluczowe momenty w przebiegu działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1914-1916 - omawia sytuację militarną, polityczną i gospodarczą w Rosji do 1917 r. - wyjaśnia, dlaczego bolszewicy w okresie dwuwładzy cieszyli się rosnącym poparciem - opisuje przebieg rewolucji październikowej - omawia proces budowania ZSRS - przedstawia przyczyny wojny domowej w Rosji - przedstawia metody, jakie stosowali bolszewicy w celu umocnienia swojej władzy - wyjaśnia, dlaczego Niemcy zdecydowały się na nieograniczoną wojnę podwodną - wyjaśnia, jakie skutki przyniosła nieograniczona wojna podwodna - przedstawia okoliczności przystąpienia stanów Zjednoczonych do wojny - wyjaśnia, dlaczego państwa centralne poniosły klęskę w I wojnie światowej - przedstawia okoliczności powstania Legionów Polskich - wyjaśnia, jaką rolę miała odegrać I Kompania Kadrowa - omawia szlak bojowy Legionów Polskich - wyjaśnia, w jakim celu powołano Polską Organizację Wojskową - przedstawia formacje polskie, które powstały u boku Rosji - omawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w momencie wybuchu wojny - wyjaśnia, w jaki sposób władze 	<ul style="list-style-type: none"> Denikina, Aleksandra Kołczaka, Piotra Wrangla, Arthura Zimmermanna, Heinricha von Eckardta, Karola I Habsburga, Tadeusza Kasprzyckiego, Władysława Prażmowskiego ps. Belina - omawia zmiany w składzie trójprzymierza i trójporozumienia - omawia różnice między działaniami zbrojnymi na froncie wschodnim i zachodnim - opisuje działania wojenne na froncie bałkańskim i włoskim - omawia i porównuje programy rosyjskich stronnictw politycznych - wyjaśnia, co przyczyniło się do sukcesu Armii Czerwonej w wojnie domowej - wyjaśnia, co skłoniło Lenina do brutalnej rozprawy z carem i jego rodziną - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę jutlandzką (V-VI 1916) - omawia problemy, z jakimi zmagaly się państwa centralne po 1916 r. - omawia przebieg i skutki rewolucji listopadowej w Niemczech - omawia proces formowania wojska polskiego we Francji - omawia genezę Legionów Polskich - charakteryzuje stosunek państw centralnych do sprawy polskiej - omawia przemiany, jakie zachodziły w stanowisku Rosji wobec sprawy polskiej 	
---	---	--	---	--

		niemieckie i austriackie realizowały obietnice zawarte w Akcie 5 listopada - wyjaśnia, co miało wpływ na zmianę w stanowisku Rosji wobec sprawy polskiej		
Rozdział VI. Świat po I wojnie światowej				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: Liga Narodów, Nowa Polityka Ekonomiczna, kult jednostki, Wielki Kryzys, New Deal, faszyzm, ruch narodowosocjalistyczny (nazizm), Führer, demokratyzacja, społeczeństwo masowe, Anschluss, państwa osi - lokalizuje w czasie: traktat wersalski (28 VI 1919), powstanie Ligi Narodów (I 1920), utworzenie ZSRS (XII 1922), Wielki Kryzys (1929-1933), wprowadzenie planu New Deal (1933), początek rządów Mussoliniego (1922), początek rządów Hitlera (I 1933), ukształtowanie się osi Rzym–Berlin–Tokio (1936–1937), Anschluss Austrii (III 1938), aneksję Czechosłowacji przez Niemcy (III 1939) - lokalizuje w przestrzeni nowe kraje, które powstały w Europie po 1918 r. - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego - identyfikuje postacie: Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina, Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera - omawia zasady Nowej Polityki Ekonomicznej - wyjaśnia, na czym polegał kult jednostki w ZSRS - wymienia zjawiska i procesy charakterystyczne dla Wielkiego Kryzysu - omawia założenia New Deal - wymienia założenia doktryny faszyzmu i nazizmu - omawia społeczne, polityczne i kulturowe skutki emancypacji kobiet - wymienia cechy kultury masowej - lokalizuje w przestrzeni zdobycze Niemiec po przejściu władzy przez Hitlera 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: mały traktat wersalski, komunizm wojenny, czystki, łagier, Gułag, inflacja, hiperinflacja, koniunktura, "czarny czwartek", nacjonalizacja, interwencjonizm, Duce, mass media, społeczeństwo konsumpcyjne, socrealizm, modernizm, appeasement - lokalizuje w czasie: traktat w Saint-Germain z Austrią (IX 1919), traktat w Neuilly z Bułgarią (XI 1919), traktat w Trianon z Węgrami (VI 1920), traktat w Sévres z Turcją (VIII 1920), traktat w Lozannie (VII 1923), funkcjonowanie NEP (1921–1928), traktat w Rapallo (IV 1922), początek rządów Stalina (1924), pakt Ribbentrop–Mołotow (23.08.1939), „czarny czwartek” (24 X 1929), marsz na Rzym (1922), traktaty w Locarno (1925), „noc długich noży” (1934), ustawy norymberskie (1935), „noc kryształową” (1938), wojnę domową w Hiszpanii (VII 1936 – III 1939), układ monachijski (IX 1938) - wymienia postanowienia pokoiów z Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją - wyjaśnia przyczyny powstania Ligi Narodów - identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Franklina Delano Roosevelta, Heinricha Himmlera, Josefa Goebbelsa, Francisca Franco - omawia okoliczności powstania ZSRS - wyjaśnia, na czym polegał komunizm wojenny i jakie niósł ze sobą skutki gospodarcze - wyjaśnia, w jakim celu wprowadzono kult Józefa Stalina w ZSRS - wyjaśnia, na czym polegał i jak działał system łagrów w ZSRS - opisuje relacje radziecko-niemieckie w 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: ruch paneuropejski, Międzynarodówka Komunistyczna (Komintern), kolektywizacja rolnictwa, sowchoz, kołchoz, front ludowy, bańka kredytowa, deflacja, autarkia, handel barterowy, etatyzm, monopol, keynesizm, protekcjonizm gospodarczy, eugenika, funkcjonalizm, pakt antykominternowski - lokalizuje w czasie: dołączenia Niemiec do Ligi Narodów (1926), dołączenia ZSRS do Ligi Narodów (1934), wielką czystkę (1936–1938), Wielki Głód na Ukrainie (1932–1933), operację polską NKWD (1937–1938), hiperinflację w Europie (1923), okupację Zagłębia Ruhry przez aliantów (1923–1925), powstanie ruchu faszystowskiego we Włoszech (1919), pucz monachijski (1923), paktki laterańskie (1929), Republikę Weimarską (1919–1933), rozpoczęcie zbrojeń przez Niemcy (1935), remilitaryzację Nadrenii (1936), pierwszą audycję telewizyjną (1928), ogłoszenie Karty ateńskiej (1933), powstanie cesarstwa Mandżukuo (1931), początek niemieckich zbrojeń (1935), napaść Włoch na Etiopię (X 1935 – V 1936), remilitaryzację Nadrenii (1936), napaść Japonii na Chin (1937), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), aneksję Kłajpedy przez Niemcy (III 1939) - lokalizuje w przestrzeni postanowienia traktatu wersalskiego - identyfikuje postacie: Mustafy Kemala Paszy, Johna Keynesa, Wiktora Emanuela III, Paula von Hindenburga, Neville’a Chamberlaina, Edouarda Daladiera - wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do rozpadu Austro-Węgier - omawia strukturę organizacyjną Ligi 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie Karta ateńska - identyfikuje postacie: Richarda Coudenhove-Kalergiego, Aristide’a Brianda, Franka Kellogga, Grigorija Zinowiewa, Lwa Kamieniewa, Nikołaja Bucharina, Alfreda Rosenberga, Le Corbusiera, Waltera Gropiusa, Hajle Sellasjego, Emila Hachy - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku sułtanatu w Turcji - omawia pierwsze koncepcje zjednoczenia Europy - omawia nowy układ sił w Europie po zakończeniu I wojny światowej - lokalizuje w czasie: powołanie Kominternu (1919), epidemii grypy hiszpanki (1918–1920), powstanie Narodowej Partii Faszystowskiej we Włoszech (1921), powstanie obozów koncentracyjnych w Niemczech (1933), podpalenie Reichstagu (II 1933), wystąpienie Włoch z Ligi Narodów (1936), rzeź nankińską (1937/1938), zniszczenie Guerniki (1937) - omawia działalność Kominternu - przedstawia metody, jakimi Józef Stalin pozbywał się swoich przeciwników politycznych - wyjaśnia, dlaczego Józef Stalin zdecydował się na zbliżenie polityczne z III Rzeszą - wyjaśnia, na czym polegał fasadowy charakter ZSRS jako państwa federacyjnego - przedstawia, w jaki sposób państwa europejskie próbowały chronić swoją gospodarkę przed Wielkim Kryzysem - omawia proces tworzenia się faszyzmu we Włoszech - charakteryzuje sytuację wewnętrzną i politykę zagraniczną Republiki Weimarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki wprowadzenia tzw. małego traktatu wersalskiego - ocenia rolę Ligi Narodów w okresie międzywojennym - ocenia, jakie znaczenie miały w okresie międzywojennym ruchy na rzecz zjednoczenia Europy - ocenia politykę Józefa Stalina wobec przeciwników politycznych i własnego narodu - ocenia, jakie skutki przyniosło zrealizowanie w praktyce planu budowy państwa komunistycznego - ocenia rolę keynesizmu w wychodzeniu USA i państw europejskich z Wielkiego Kryzysu - ocenia skutki Wielkiego Kryzysu - ocenia, które założenia ideologii nazistowskiej mogły prowadzić do zbrodniczej działalności jej zwolenników - wymienia działania włoskich faszystów i niemieckich nazistów, które świadczą o totalitarnym charakterze stworzonych przez nich państw - ocenia skutki społeczne demokratyzacji życia po I wojnie światowej - ocenia, które wynalazki upowszechnione w okresie międzywojennym najbardziej zmieniły życie ludzi - ocenia postawę państw europejskich wobec wojny domowej w Hiszpanii - ocenia skutki stosowania polityki <i>appeasement</i> wobec Adolfa Hitlera

	<p>okresie międzywojennym</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje gospodarcze i społeczne skutki I wojny światowej - przedstawia działania podjęte w ramach realizacji New Deal - omawia działania, jakie podjął Benito Mussolini w celu utworzenia państwa faszystowskiego we Włoszech - omawia przyczyny narodzin nazizmu w Niemczech - wyjaśnia, w jakich okolicznościach Adolf Hitler przejął władzę w Niemczech - omawia proces tworzenia niemieckiego państwa nazistowskiego - omawia metody, które stosowali naziści w celu stworzenia posłusznego sobie społeczeństwa - przedstawia rolę, jaką odgrywała propaganda w nazistowskich Niemczech - wymienia działania nazistów, które miały prowadzić do eksterminacji Żydów w Niemczech - omawia przyczyny i skutki powstania kultury masowej - wyjaśnia, na czym polegał socrealizm - omawia cechy charakterystyczne architektury okresu międzywojennego - wymienia działania Adolfa Hitlera zmierzające do uczynienia z Niemiec potęgi militarnej - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zwołania międzynarodowej konferencji w Monachium - wymienia postanowienia konferencji monachijskiej - wyjaśnia, na czym polegała polityka appeasementu - omawia przyczyny i skutki Anschlussu Austrii - wymienia etapy ekspansji terytorialnej nazistowskich Niemiec w latach 30. XX w. 	<p>Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego doszło do przyjęcia tzw. małego traktatu wersalskiego - lokalizuje w przestrzeni obszar głodu w latach 1932–1933; regiony, w których znalazły się największe skupiska łagrów - wymienia i opisuje etapy przebudowy gospodarki ZSRS - wyjaśnia, jakie cele gospodarcze przyświecały władzy radzieckiej po 1928 r. - omawia skutki kolektywizacji rolnictwa w ZSRS - przedstawia przykłady zbrodni sowieckich przed II wojną światową - charakteryzuje sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina - wyjaśnia, z jakiego powodu po I wojnie światowej pojawiło się zjawisko hiperinflacji - wyjaśnia, jakie skutki gospodarcze miała tzw. bańka kredytowa w USA - wyjaśnia, dlaczego Europa w końcu lat 20. i na początku lat 30. XX w. przeżywała kryzys demokracji - wyjaśnia, jaką rolę odegrali Benito Mussolini i Adolf Hitler w budowaniu państwa totalitarnego we Włoszech i Niemczech - wyjaśnia, z czego wynikał antysemityzm nazistowski i jakie miał konsekwencje - omawia okoliczności i skutki puczu monachijskiego - wyjaśnia, dlaczego Adolf Hitler rozprawił się z przywódcami SA - wymienia przykłady zbrodni hitlerowskich w latach 30. XX w. - wyjaśnia, dlaczego w okresie międzywojennym pogłębiło się zjawisko laicyzacji - charakteryzuje kierunki w rozwoju techniki w okresie międzywojennym - omawia ekspansję terytorialną Japonii w Azji i jej skutki - przedstawia podboje Włoch w Afryce i Europie - charakteryzuje proces militaryzacji Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia grupy, które zostały wykluczone ze społeczeństwa niemieckiego i przedstawia stosowane wobec nich metody represji - wyjaśnia, jakie znaczenie naziści przypisywali eugenicie - porównuje założenia ideowe włoskiego faszystów i niemieckiego nazizmu - wyjaśnia, w jaki sposób naziści pozbyli się opozycji politycznej w Niemczech - porównuje rozwój kultury masowej w państwach demokratycznych i totalitarnych - omawia przyczyny wojny domowej w Hiszpanii - wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny w Hiszpanii miało wsparcie niemieckie i włoskie udzielone gen. Francisco Franco - wyjaśnia, kto i dlaczego opowiedział się po stronie wojsk republikańskich w wojnie domowej w Hiszpanii - porównuje politykę podbojów Włoch i III Rzeszy w okresie międzywojennym 	
--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces budowania sojuszy polityczno-militarnych przez III Rzeszę - omawia losy Czechosłowacji po konferencji monachijskiej 		
Rozdział VII. II Rzeczpospolita				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: plebiscyt, cud nad Wisłą, sanacja, autorytaryzm, Polska A i B, polityka równej odległości (równowagi) - lokalizuje w czasie: przejście przez Józefa Piłsudskiego władzy wojskowej w Polsce (11 XI 1918), uchwalenie małej konstytucji (20 II 1919), wojnę polsko-bolszewicką (14 II 1919 – 18 III 1921), pokój ryski (18 III 1921), uchwalenie konstytucji marcowej (17 III 1921), zabójstwo prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922), przewrót majowy (12-15 V 1926), konstytucję kwietniową (24 IV 1935), wprowadzenie reformy walutowej (1924), budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego (1936–1939), reformę edukacji Janusza Jędrzejewicza (1932), układ o nieagresji między Polską i ZSRS (1932), układ o niestosowaniu przemocy między Polską a Niemcami (1934), przemówienie J. Becka w sejmie (V 1939), pakt Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Ignacego Mościckiego, Janusza Jędrzejewicza, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta, Józefa Becka - wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. jest uważany za datę odzyskania przez Polskę niepodległości - wymienia tereny, który były przedmiotem sporu między Rzeczpospolitą a Niemcami po I wojnie światowej - lokalizuje w przestrzeni obszary plebiscytowe, skutki plebiscytów na 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna (koncepcja jagiellońska), Orleńta Lwowskie, partyjniactwo, wojna celna - lokalizuje w czasie: działalność Rady Regencyjnej (X 1917 – XI 1918), objęcie przez Józefa Piłsudskiego funkcji Tymczasowego Naczelnika Państwa (XI 1918), otwarcie obrad Sejmu Ustawodawczego (II 1920), powstanie wielkopolskie (27 XII 1918 – 16 II 1919), I powstanie śląskie (VIII 1919), plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu (VII 1920), II powstanie śląskie (VIII 1920), plebiscyt na Górnym Śląsku (III 1921), III powstanie śląskie (V-VII 1921), wojnę polsko-ukraińską (XI 1918 – VII 1919), utworzenie Litwy Środkowej (X 1920), operację niemieńską (IX 1920), wybór G. Narutowicza na prezydenta (9 XII 1922), prezydenturę I. Mościckiego (VI 1926 – IX 1939), uchwalenie noweli sierpniowej (1926), wybory brzeskie (XI 1930), śmierć J. Piłsudskiego (12 V 1935), rozpoczęcie budowy portu w Gdyni (1921), uchwalenie ustawy o reformie rolnej (1925), wojnę celną (1925–1934), reformę edukacji Stanisława Grabskiego (1924), układy sojusznicze z Francją i Rumunią (1921), przyłączenie Zaolzia do Polski (X 1938), polsko-brytyjski układ sojuszniczy (25 VIII 1939) - lokalizuje w przestrzeni: siedziby pierwszych ośrodków władzy na ziemiach polskich, zasięg powstania wielkopolskiego, miejsce symbolicznych zaślubin Polski z morzem, Wolne Miasto Gdańsk, zasięg powstań śląskich, granicę określoną w pokoju ryskim, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: linia Curzona, wybory brzeskie, getto ławkowe, numerus clausus, Międzymorze, polityka prometejska - lokalizuje w czasie: powstanie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (XI 1918), rząd Jędrzeja Moraczewskiego (XI 1918 – I 1919), wybory do Sejmu Ustawodawczego (I 1919), rząd Ignacego Jana Paderewskiego (I – XII 1919), przybycie I.J. Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), podpisanie traktatu wersalskiego (VI 1919), zaślubiny Polski z morzem (II 1920), zawarcie sojuszu II RP z URL (IV 1920), utworzenie Rady Obrony Państwa (VII 1920), utworzenie Komisji Konstytucyjnej (II 1919), wybory do Sejmu I kadencji (XI 1922), powstanie BBWR (1928), Kongres Obrony Prawa i Wolności Ludu (VI 1930), proces brzeski (1931–1932), Nagrodę Nobla dla Władysława Reymonta (1924), podpisanie konkordatu (1925), traktat w Locarno (1925), udzielenie gwarancji Polsce przez Wielką Brytanię (III 1939) - identyfikuje postacie: Stanisława Taczaka, Józefa Dowbora-Muśnickiego, Władysława Sikorskiego, Maurycego Zamoyskiego, Ignacego Daszyńskiego, Jana Baudouina de Courtenay, Władysława Grabskiego, Symona Petlury, Władysława Grabskiego, Wincentego Witosa, Kazimierza Bartla, Walerego Sławka, Adama Koca, Ludwika Hirszfelda, Marii Dąbrowskiej, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Antoniego Słonimskiego, Jana Lechonia, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie konwencja górnośląska - lokalizuje w czasie: rozejmu w Trewirze (II 1919), podział Śląska Cieszyńskiego (VII 1919), podział Górnego Śląska (X 1921), zawarcie traktatu brzeskiego z URL (II 1918), założenie obozu w Berezie Kartuskiej (1934), powstanie OZN (1937), powstanie Frontu Morges (1936), powstanie ONR (1934) - identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego, Siemiona Budionnego, Bronisława Pierackiego, Hugona Steinhausa, Mariana Rejewskiego, Henryka Zygałskiego, Jerzego Różyckiego, Stanisława Wigury, Franciszka Żwirki, Zofii Kossak-Szczuckiej, Juliusza Kadena-Bandrowskiego, Sergiusza Piaseckiego, Kazimierza Wierzyńskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Tadeusza Peipera, Jerzego Lieberta, Karola Rostworowskiego, Juliusza Osterwy, Leona Schillera, Haliny Konopackiej, Jadwigi Jędrzejowskiej, Stanisława Marusarza, Józefa Lipskiego, Neville’a Chamberlaina - przedstawia i ocenia reformy rządu Jędrzeja Moraczewskiego - przedstawia zniszczenia wojenne na ziemiach polskich - porównuje i ocenia koncepcje polityczne dotyczące kształtu odrodzonej Rzeczypospolitej - wymienia uprawnienia, jakie przyznano Polsce w Wolnym Mieście Gdańsku - przedstawia proces tworzenia się państwowości ukraińskiej w Galicji Wschodniej - wymienia postanowienia konferencji w Spa 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w procesie kształtowania się początków niepodległości - wyjaśnia, jakie znaczenie dla odrodzonego państwa polskiego miało objęcie urzędu premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego - ocenia, czy podział Górnego Śląska po III powstaniu śląskim był korzystny dla Polski - omawia problemy, które mogły wynikać z podziału Górnego Śląska oraz zapisów traktatu wersalskiego dotyczących Pomorza - ocenia polityczne i militarne znaczenie Bitwy Warszawskiej - ocenia sposób rozwiązania polsko-litewskiego sporu o Wilno - ocenia rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - ocenia wpływ kryzysu wewnętrznego na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej - ocenia decyzję Józefa Piłsudskiego o dokonaniu przewrotu politycznego w Polsce - ocenia politykę rządów sanacji wobec opozycji - ocenia politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych - ocenia skuteczność reform gospodarczych podejmowanych w II Rzeczypospolitej - ocenia dorobek kulturalny i naukowy II Rzeczypospolitej - ocenia międzynarodową pozycję Polski w okresie międzywojennym - ocenia sposób rozwiązania problemu Zaolzia w latach 30. XX w. - ocenia postawę władz polskich wobec żądań wysuwanych przez III Rzeszę w 1938 r. - ocenia postawę polskiego społeczeństwa w obliczu zbliżającej

<p>Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia założenia koncepcji inkorporacyjnej i federacyjnej - lokalizuje w czasie i przestrzeni Bitwę Warszawską (13-15 VIII 1920) - wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano <i>cudem nad Wisłą</i> - wymienia postanowienia pokoju ryskiego - omawia ustrój II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej - wymienia skutki polityczne przewrotu majowego - lokalizuje w przestrzeni: Centralny Okręg Przemysłowy, podział na Polskę A i B - wymienia mniejszości narodowe i wyznaniowe w społeczeństwie II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, dlaczego Gdynia była nazywana polskim oknem na świat - wymienia reformy szkolnictwa przeprowadzone w II RP - wymienia dziedziny naukowe, w których polscy uczeni zyskali uznanie w latach 20. i 30. - wymienia żądania wobec Polski wysuwane przez III Rzeszę w 1938 r. - przedstawia postawę polskich władz wobec żądań III Rzeszy 	<p>terytorium Litwy Środkowej, główne okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej, Zaolzie</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego, Józefa Hallera, Wojciecha Korfanteo, Michała Tuchaczewskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Lucjana Żeligowskiego, Macieja Rataja, Stanisława Wojciechowskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Grabskiego, Stanisława Grabskiego, Stefana Banacha, Zofii Nałkowskiej, Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza, Stanisława Ignacego Witkiewicza – Witkacego, Czesława Miłosza, Juliana Tuwima, Joachima von Ribbentropa, Wacława Mołotowa - omawia wydarzenia, które doprowadziły do odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. - wymienia lokalne ośrodki polskiej władzy powstałe w 1918 r. - opisuje problemy, na jakie napotykała integracja ziem wchodzących w skład odrodzonego państwa - omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego - przedstawia znaczenie powrotu Pomorza do Polski - omawia przyczyny i skutki powstań śląskich - omawia wyniki plebiscytów na Górnym Śląsku oraz na Warmii, Mazurach i Powiślu - omawia przyczyny i skutki sporu polsko-czeskiego o Śląsk Cieszyński - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Komarowem (VIII 1920) - omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała wojna propagandowa prowadzona w 1920 r. przez obie strony konfliktu - wyjaśnia, na czym polegał polski plan obrony Warszawy przed wojskami bolszewickimi - przedstawia zakres praw i wolności 	<p>Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Karola Szymanowskiego, Jana Kiepury, Poli Negri, Janusza Kusocińskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni zajęcie Kijowa przez wojska polskie i ukraińskie (V 1920) - lokalizuje w przestrzeni linię Curzona - porównuje programy lokalnych ośrodków polskiej władzy powstałych w 1918 r. - omawia ustrój II Rzeczypospolitej wynikający z małej konstytucji - omawia kolejne etapy odradzania się państwa polskiego - przedstawia okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego - wyjaśnia, w jaki sposób rozstrzygnięto polsko-niemiecki spór o Pomorze - przedstawia międzynarodowe decyzje, jakie zapadły w kwestii podziału Górnego Śląska po III powstaniu śląskim - omawia walki Polaków o Lwów, Galicję Wschodnią i Wołyń w latach 1918-1919 - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zawarcia sojuszu polsko-ukraińskiego - wyjaśnia, jakie skutki polityczne i militarne miała ofensywa bolszewików w 1920 r. - omawia etapy Bitwy Warszawskiej - porównuje siły obu armii biorących udział w Bitwie Warszawskiej - wyjaśnia, co zdecydowało o sukcesie Polaków w Bitwie Warszawskiej - wyjaśnia, w jaki sposób rozwiązano polsko-litewski spór o Wilno - przedstawia proces prac nad konstytucją marcową - charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej - omawia przejawy kryzysu politycznego w Polsce w połowie lat 20. XX w. - wyjaśnia, jaką rolę miał odgrywać BBWR w polskim życiu politycznym - omawia przebieg przewrotu majowego - wymienia ugrupowania opozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia skutki polityczne i militarne konferencji w Spa - przedstawia pertraktacje polsko-sowieckie w Mińsku i ich konsekwencje - omawia proces wyboru pierwszego prezydenta II Rzeczypospolitej - ocenia zakres kompetencji prezydenta zapisanych w konstytucji marcowej - porównuje pozycję i uprawnienia prezydenta w konstytucji marcowej i kwietniowej - przedstawia przejawy antysemityzmu na polskich uczelniach w II Rzeczypospolitej - omawia sytuację prawną mniejszości narodowych w Polsce - omawia realizację reform gospodarczych przez rząd Władysława Grabskiego - omawia rozwój teatru i muzyki w okresie międzywojennym - przedstawia rozwój kina i radia w międzywojennej Polsce - omawia sukcesy polskich sportowców w okresie międzywojennym - charakteryzuje położenie międzynarodowe II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. - wyjaśnia, dlaczego idea Międzymorza i polityka prometejska poniosły fiasko - wyjaśnia, jak władze Wolnego Miasta Gdańska odebrały niemieckie żądania wobec Polski - omawia skutki polskiej polityki zagranicznej prowadzonej w okresie sanacji 	<p>się wojny</p>
--	--	---	---	------------------

	<p>obywatelskich określonych w konstytucji marcowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, jakie zmiany ustrojowe wprowadziła konstytucja kwietniowa - wyjaśnia, na czym polegała dekompozycja obozu sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego - omawia cechy ustroju autorytarnego w Polsce - omawia strukturę etniczną, wyznaniową i zawodową społeczeństwa II Rzeczypospolitej - wymienia najważniejsze problemy gospodarcze, przed którymi stanęła II Rzeczypospolita - wyjaśnia, na czym polegała i jakie miała skutki wojna celna z Niemcami - wymienia cechy charakterystyczne Wielkiego Kryzysu w Polsce - wyjaśnia, jaką rolę miał odegrać COP w rozwoju gospodarczym Polski - przedstawia osiągnięcia polskiej literatury - wymienia nurty, jakie dominowały w polskim malarstwie dwudziestolecia międzywojennego - przedstawia najważniejszych twórców polskiej literatury w okresie międzywojennym - omawia okoliczności przyłączenia Zaolzia do Polski - omawia postawę polskiego społeczeństwa w obliczu zbliżającej się wojny - wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow 	<p>wobec rządów sanacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób sanacja rozprawiła się w opozycją polityczną - lokalizuje w przestrzeni województwa, w których dominowali przedstawiciele mniejszości narodowych - charakteryzuje mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą - przedstawia okoliczności budowy portu w Gdyni - wymienia przykłady inwestycji zrealizowanych w ramach COP - przedstawia zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego dla rozwoju polskiej gospodarki - omawia problemy polskiej oświaty w początkach niepodległości - omawia osiągnięcia nauki polskiej w okresie międzywojennym - charakteryzuje sztukę i architekturę w II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miał traktat w Locarno - wyjaśnia, jaką rolę w polskiej polityce zagranicznej miał odgrywać sojusz z Francją i Rumunią - przedstawia, na czym miała polegać idea Międzymorza i polityka prometejska - omawia proces zacieśniania współpracy Polski z Wielką Brytanią i Francją w przededniu wybuchu II wojny światowej - wyjaśnia, na czym polegała polityka równowagi i omawia sposób jej realizacji 		
--	---	---	--	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną